



Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój



Rzeczpospolita
Polska



Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny



Projekt *Studia muzyczne bez barier* współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wytyczne do prowadzenia ewakuacji osób z niepełnosprawnościami z budynków

Załącznik do procedur ewakuacji

Podmiot zlecający: **Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie**



Opracowanie: Fundacja Polska Bez Barier

Warszawa 2022

Bezpieczeństwo jest najważniejsze! Jednak podmiotowość też jest ważna. Wbrew pozorom, konieczność wzmożonego pośpiechu w czasie ewakuacji absolutnie nie stoi w sprzeczności z podmiotowym traktowaniem oraz uważnością na potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Ewakuacja i składające się na nią elementy są możliwie do przeprowadzenia zdecydowanie szybciej, jeśli wiemy, co robimy. Najlepszym specjalistą/specjalistką od swojej niepełnosprawności i – na przykład – wynikających z niej pożądanых metod transferu jest sama osoba z niepełnosprawnością. Wysłuchajmy jej koniecznie przed użyciem pierwszego chwytu ratowniczego. Nawet wtedy, gdy rzetelnie się szkoliliśmy w tym zakresie (do czego gorąco zachęcamy!). Każdy człowiek jest inny, różne mogą być bezpieczne i efektywne działania, które doprowadzą do skutecznej ewakuacji. Kluczowa jest ewolucja od założenia, że „zadzwonimy po straż pożarną i jakoś to będzie” do uważności, rzetelnych i powtarzalnych treningów ewakuacji oraz obsługi sprzętu ewakuacyjnego, będącego na wyposażeniu instytucji. Zachęcamy też do regularnego przeglądu procedur, śledzenia trendów oraz nieustannej komunikacji pomiędzy pracownikami/pracowniczkami, specjalistami/specjalistkami ppoż, BHP, Administracją i organizacjami pozarządowymi. To model idealny - warto do niego dążyć dla bezpieczeństwa nas wszystkich. Pamiętajmy, że zdrowy egoizm jest dobry. Każdy i każda z nas może złamać nogę, możemy źle się czuć, mogą nas odwiedzić bliscy w starszym wieku... Dobrze być pewnym przygotowania swojego, swoich współpracowników i współpracowniczek.



Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój



**Rzeczpospolita
Polska**



Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny



*Projekt **Studia muzyczne bez barier** współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego*

Powodzenia!

Fundacja Polska Bez Barier



Spis treści

Spis treści	4
Wstęp.....	6
1. Wytyczne do ewakuacji osoby z niepełnosprawnością intelektualną	7
1.1. Systemy powiadamiania	7
1.2. Droga ewakuacji	9
2. Wytyczne do ewakuacji osoby z niepełnosprawnością wzroku	9
2.1. System powiadamiania alarmowego	9
2.2. Droga ewakuacji	9
2.3. Indywidualny plan ewakuacji	10
3. Wytyczne do ewakuacji osoby z niepełnosprawnością słuchu	11
3.1. Systemy powiadamiania alarmowego	11
3.2. Droga ewakuacji	12
4. Wytyczne do ewakuacji osoby z niepełnosprawnością narządu ruchu	12
4.1. Systemy powiadamiania alarmowego	12
4.2. Droga ewakuacji	12
4.2.1. Poziome drogi ewakuacji.....	12
4.2.2. Pionowe drogi ewakuacji.....	13
4.2.3. Transfer osoby z niepełnosprawnością na wózek ewakuacyjny	14
5. Indywidualny plan ewakuacji	16
Dane osobowe	16
Systemy alarmowe	16
Wyjścia ewakuacyjne.....	17
Drogi ewakuacyjne	18
Typ potrzebnej asysty.....	19
Liczba potrzebnych asystentów	19
Lista asystentów.....	20



Zwierzęta asystujące	20
6. Listy kontrolne dla asystentów	20
6.1. Asystent osoby z niepełnosprawnością intelektualną	20
6.2. Asystent osoby z niepełnosprawnością wzroku	21
6.3. Asystent osoby z niepełnosprawnością słuchu	22
7.4. Asystent osoby z niepełnosprawnością ruchu	23
Dokumenty i publikacje referencyjne	25
Spis ilustracji	25

Wstęp

Wg danych EUROSTAT nawet 20% społeczeństwa to osoby z różnego rodzaju niepełnosprawnościami: nie każdą widać na pierwszy rzut oka, nie wszystkie utrudniają w znacznym stopniu ewakuację, ale każdą z nich należy uwzględnić podczas ćwiczeń i przygotowania indywidualnych planów ewakuacji.

W przypadku wystąpienia zagrożenia wymagającego ewakuacji z budynku osób z różnymi niepełnosprawnościami, możemy wyróżnić główne problemy, których mogą doświadczyć przedstawiciele poszczególnych grup osób z niepełnosprawnościami.

1. Niepełnosprawność wzroku:

- użytkownik nie może zobaczyć bezpośredniego zagrożenia w postaci dymu, płomieni
- brak możliwości zobaczenia świetlnych oznaczeń alarmowych
- brak możliwości samodzielnej reakcji na zagrożenie którego nie słyszać np. zwisające kable, spadające elementy wyposażenia / konstrukcji
- brak przeszkolenia w zakresie ewakuacji i BHP
- brak możliwości poruszania z użyciem dotyku lub echolokacji

2. Niepełnosprawność słuchu:

- brak możliwości usłyszenia sygnału alarmowego, wołania
- utrudnienia w komunikacji z osobą ewakuującą (najczęściej ratownicy nie posługują się Polskim Językiem Migowym)
- utrudniony kontakt w wypadku zadymienia lub zaciemnienia

3. Niepełnosprawności intelektualne:

- kłopoty ze zrozumieniem poleceń wydawanych przez osoby kierujące ewakuacją
- strach przed nieznanymi osobami
- ukrywanie się w sytuacji zagrożenia

- ciekawość nowej sytuacji mogąca prowadzić do chęci jej poznania

4. Niepełnosprawność ruchu:

- brak możliwości / utrudnienia w samodzielnym poruszaniu się i opuszczeniu budynku
- konieczność używania specjalistycznego sprzętu lub oczekiwania na ratowników (Straż Pożarną)
- konieczność wyboru odpowiedniej drogi ewakuacji
- spastyka (mimowolny, niekontrolowany skurcz mięśni mogący stanowić zagrożenie dla ratowników)
- częściowy lub całkowity brak stabilizacji mogący znacznie utrudnić transfer i zachowanie bezpiecznej pozycji podczas ewakuacji (np. na wózku ewakuacyjnym)

Formy wsparcia jakich mogą potrzebować osoby z niepełnosprawnościami:

- powiadomienie o wystąpieniu zagrożenia,
- pomoc w odnalezieniu drogi ewakuacyjnej,
- pomoc w samodzielnym opuszczeniu budynku (wyprowadzenie),
- opuszczenie budynku z użyciem specjalistycznego sprzętu ewakuacyjnego.

1. Wytyczne do ewakuacji osoby z niepełnosprawnością intelektualną

1.1. Systemy powiadamiania

Osoby z niepełnosprawnością intelektualną są w stanie usłyszeć standardowe alarmy i zapowiedzi głosowe oraz zobaczyć aktywowane wizualne urządzenia powiadamiające, które ostrzegają o niebezpieczeństwie i konieczności ewakuacji. Jednak wszystkie standardowe systemy informowania o konieczności ewakuacji z budynku wymagają od użytkownika zdolności zrozumienia i przetwarzania informacji. Niepełnosprawność intelektualna znacznie lub całkowicie ogranicza możliwość samodzielnego opuszczenia strefy zagrożenia. Jeżeli osoba nie rozumie

i nie rozpoznaje zagrożenia konieczne jest opracowanie indywidualnego planu pomocy.

Możliwymi ułatwieniami dla samodzielnej ewakuacji osób z niepełnosprawnościami intelektualnymi są:

1. stworzenie obrazkowej instrukcji ewakuacyjnej,
2. wyznaczenie asystenta/ów,
3. wprowadzenie kolorowych oznaczeń dróg ewakuacyjnych.

Obrazkowa instrukcja ewakuacyjna powinna być jak najprostsza, należy pamiętać że to od jej zrozumienia zależy bezpieczeństwo osób z niepełnosprawnościami intelektualnymi. Dokument powinien mieścić się na maksymalnie jednej stronie A4 (nadmiar informacji utrudnia ich zrozumienie i przyswojenie) oraz zawierać graficzne objaśnienia kolejnych kroków, które należy podjąć aby zapewnić sobie bezpieczeństwo. Wszelkie teksty zamieszczone w instrukcji powinny zostać stworzone w ETR (Easy to Read and Understand) czyli prostym języku.

Wzór graficznej instrukcji ewakuacji:

1. Jeśli usłyszysz alarm (piktogram dzwonka)
2. zostaw wszystko i kieruj się za strzałkami (piktogram zielonej strzałki kierunkowej)
3. do wyjścia (piktogram wyjścia)
4. nie korzystaj z windy (przekreślony piktogram windy)
5. idź po schodach (piktogram schodów)
6. nie czekaj na pomoc/poczekaj na pomoc (piktogram samodzielnie uciekającego człowieka/przekreślony piktogram samodzielnie uciekającego człowieka)
7. gdy wyjdiesz z budynku odzyskaj znajomego pracownika i powiedz mu, że jesteś bezpieczny (piktogram miejsca zbiórki).



Powyższy wzór jest tylko przykładem, instrukcja graficzna powinna zostać dostosowana do indywidualnych możliwości intelektualnych / percepcyjnych osoby przez którą będzie wykorzystywana oraz korespondować z IPE danej osoby. Wyznaczając asystenta/ów osoby z niepełnosprawnością intelektualną należy kierować się przede wszystkim jedną zasadą. Osoba, której trzeba udzielić pomocy musi dobrze znać swojego asystenta/ów i darzyć ich zaufaniem. Nie ma znaczenia czy do tej funkcji zostanie wyznaczony współpracownik, przełożony czy może pracownik. Zaufanie do asystenta to podstawa szybkiej, skutecznej i bezpiecznej ewakuacji osoby z niepełnosprawnością intelektualną.

1.2. Droga ewakuacji

W przypadku osób z niepełnosprawnościami intelektualnymi nie istnieją specjalne wymagania dotyczące technicznego dostosowania drogi ewakuacji. Konieczne jest jednak zweryfikowanie zdolności tej osoby w odnajdywaniu i korzystaniu z drogi ewakuacyjnej.

2. Wytyczne do ewakuacji osoby z niepełnosprawnością wzroku

2.1. System powiadamiania alarmowego

W przypadku użytkowników z niepełnosprawnością wzroku nie występuje potrzeba wprowadzania dodatkowego systemu powiadamiania o zagrożeniu. Użytkownik jest w stanie usłyszeć standardowy alarm, komunikaty głosowe nadawane przez system ostrzegające o zagrożeniu i wydające polecenia ewakuacji z budynku.

2.2. Droga ewakuacji

Wyznaczona droga ewakuacji spełnia wymagania dotyczące ewakuacji osób z niepełnosprawnością wzroku w wypadku gdy:

- istnieje możliwość samodzielnego poruszania się po niej i opuszczenia budynku;



- istnieje możliwość samodzielnego przemieszczenia się w bezpieczne miejsce i opuszczenia budynku z pomocą osób trzecich.

Drogi ewakuacyjne powinny zostać oznaczone dotykowymi oznaczeniami, wskazującymi kierunek opuszczenia budynku. Znaki powinny zostać umieszczone na wysokości umożliwiającej ich łatwe odnalezienie (wysokość montażu 1,40-1,60 m nad powierzchnią podłogi dla znaków naściennych, bezpośrednio nad klamką w wypadku znaków umieszczanych na drzwiach oraz na poręczach schodów w przypadku budynków wielokondygnacyjnych).

Zalecanym rozwiązaniem ułatwiającym ewakuację osób z niepełnosprawnościami wzroku jest wyposażenie placówki w dotykowe plany ewakuacyjne.

2.3. Indywidualny plan ewakuacji

W wypadku, gdy główny ciąg komunikacyjny nie spełnia powyższych wymagań, na podstawie ankiety indywidualnego planu ewakuacji (rozdz. 5 niniejszego opracowania) należy wyznaczyć alternatywną drogę ewakuacyjną i metody przeprowadzania ewakuacji.

Indywidualny plan ewakuacji powinien zostać przygotowany w formie umożliwiającej jego przeczytanie (alfabet Brajla lub/i dostępny dla programów odczytu ekranu dokument elektroniczny).

Przy opracowywaniu indywidualnego planu ewakuacyjnego należy pamiętać, że nie każda osoba z niepełnosprawnością wzroku jest w stanie samodzielnie poruszać się po budynku w wypadku wystąpienia zagrożenia. Po zdiagnozowaniu potrzeb konkretnej osoby koniecznym może okazać się wyznaczenie asystenta / pomocnika / pracownika funkcyjnego, odpowiedzialnego za pomoc w ewakuacji tej osoby.

W każdym przypadku zaleca się wyznaczenie / przypisanie minimum 2-3 asystentów dla każdej osoby z niepełnosprawnością: ma to na celu uniknięcie sytuacji, w której



podczas wystąpienia zagrożenia osoba funkcyjna przebywa na urlopie / zwolnieniu lekarskim / znajduję się poza budynkiem.

3. Wytyczne do ewakuacji osoby z niepełnosprawnością słuchu

3.1. Systemy powiadamiania alarmowego

Osoby g/Głuche lub niedosłyszające nie zareagują na standardowy, dźwiękowy alarm pożarowy.

O ile w przypadku osób niedosłyszających dobrym rozwiązaniem może być wykorzystanie do powiadamiania systemu pętli indukcyjnych (jeżeli zostały zamontowane w budynku), tak w przypadku g/Głuchych należy zastosować alternatywny system powiadamiania.

Najpopularniejszym rozwiązaniem jest świetlny system powiadamiania o zagrożeniu. Niezwykle ważne jest, aby osoby niesłyszające i niedosłyszające miały świadomość, że w budynku w którym przebywają istnieje wizualny system powiadamiania alarmowego i w jakich sytuacjach jest uruchamiany, a w jakich nie.

Ciekawym rozwiązaniem, ułatwiającym powiadamianie o zagrożeniu osób g/Głuchych lub niedosłyszających, jest zastosowanie wyświetlaczy, na których pojawiają się informacje / komunikaty o możliwym zagrożeniu. Wyświetlacz powinien być zlokalizowany w miejscu zapewniającym dobrą widoczność tekstu (dla pracowników – z miejsc ich pracy; dla klientów instytucji – z miejsc obsługi klienta).

W przypadku montażu systemów informacji dynamicznej konieczny jest dobór wyświetlacza zapewniający odpowiednią wielkość czcionki, zależną od wysokości montażu wyświetlacza oraz odległości od niego osoby patrzącej.

Kontrast wyświetlacza powinien wynosić co najmniej 40:1. Każda podawana informacja powinna być wyświetlana nie krócej niż 2 sekundy. W przypadku używania wyświetlaczy z tekstem przesuwającym się w poziomie lub w pionie, wymaga się, aby



każdy pełen wyraz był pokazywany przez co najmniej 2 sekundy, a prędkość przesuwu nie przekraczała 6 znaków na sekundę.

3.2. Droga ewakuacji

W przypadku osób z niepełnosprawnościami słuchu nie występują specjalne wymagania dotyczące drogi ewakuacyjnej. Po powiadomieniu za pomocą systemu wizualnego, osoby z tym rodzajem niepełnosprawności mogą korzystać ze wszystkich standardowych dróg i wyjść ewakuacyjnych.

4. Wytyczne do ewakuacji osoby z niepełnosprawnością narządu ruchu

4.1. Systemy powiadamiania alarmowego.

Nie występuje konieczność specjalnego dostosowania systemów powiadamiania alarmowego. Osoby z niepełnosprawnością ruchową mogą usłyszeć standardowe alarmy i zapowiedzi głosowe oraz zobaczyć aktywowane wizualne urządzenia powiadamiające, które ostrzegają o niebezpieczeństwie i konieczności ewakuacji.

4.2. Droga ewakuacji

4.2.1. Poziome drogi ewakuacji

Wyznaczona droga ewakuacji spełnia wymagania dotyczące ewakuacji osób z niepełnosprawnością ruchową w wypadku gdy:

- istnieje możliwość samodzielnego poruszania się po niej i opuszczenia budynku
- istnieje możliwość samodzielnego przemieszczenia się w bezpieczne miejsce i opuszczenia budynku z pomocą osób trzecich i specjalistycznego sprzętu ewakuacyjnego.

Drogi ewakuacyjne powinny zostać oznaczone dotykowymi oznaczeniami wskazującymi kierunek opuszczenia budynku. Znaki powinny znajdować się na wysokości umożliwiającej ich łatwe odnalezienie (wysokość montażu 1,40-1,60 m nad powierzchnią podłogi dla znaków naściennych).

Jako dodatkowe ułatwienie zaleca się montaż wypukłych oznaczeń kierunkowych (strzałki), pokazujących kierunek ewakuacji. Rekomendowana wysokość montażu oznaczeń: 0,40-0,70 m od powierzchni podłogi.

W wypadku gdy główny ciąg komunikacyjny nie spełnia powyższych wymagań, na podstawie ankiety indywidualnego planu ewakuacji należy wyznaczyć alternatywną drogę ewakuacyjną i metody przeprowadzania ewakuacji.



4.2.2. Pionowe drogi ewakuacji

Głównym wyzwaniem w wypadku ewakuacji osób z niepełnosprawnościami jest ich bezpieczne przetransportowanie z wyższych kondygnacji (każda kondygnacja poza parterem) do punktu zbiórki. Podczas pożaru windy w budynkach przestają działać i pozostają do wyłącznej dyspozycji służb ratunkowych (il. 02).



Ewakuację osób z niepełnosprawnością ruchu (a także wszystkich osób, które nie mogą samodzielnie i szybko poruszać się po schodach) należy prowadzić z użyciem specjalistycznego sprzętu. Niedopuszczalna jest próba transportu osoby poruszającej się na wózku z jego pomocą: istnieje zbyt duże ryzyko zarówno dla ratownika niezawodowego, jak i dla osoby niezdolnej do ruchu (uraz pleców, utrata kontroli nad wózkiem i osobą na nim, potknięcie się, upadek itp.). Wózki mają wiele ruchomych lub słabych części, które nie są skonstruowane w taki sposób, by mogły wytrzymać obciążenia związane z podnoszeniem (np. pałąk ochronny, płyty podnóżka, koła, ruchome podłokietniki itp.).

Należy pamiętać, że w każdym przypadku najważniejsza jest komunikacja, będąca podstawą skutecznego działania.

4.2.3. Transfer osoby z niepełnosprawnością na wózek ewakuacyjny

W przypadku transferu z wózka (aktywnego, ortopedycznego, elektrycznego) na wózek ewakuacyjny, konieczna jest efektywna współpraca wszystkich zaangażowanych osób. Zaleca się, by w procesie transferu uczestniczyły minimum dwie osoby (nie licząc osoby ewakuowanej).

W przypadku osób sprawniejszych (np. paraplegia, rdzeń kręgowy uszkodzony w odcinku piersiowym lub lędźwiowym), wysoce prawdopodobne jest, iż rola asysty



procesie transferu ograniczy się do ustabilizowania sprzętu ewakuacyjnego, by osoba ewakuowana mogła samodzielnie się przesiąść. Nie jesteśmy w stanie tego ustalić bez porozumienia się z daną osobą, celem omówienia techniki transferu i określenia poziomu jej sprawności.

W przypadku osób mniej sprawnych (np. tetraplegia, zanik mięśni, uszkodzenie rdzenia kręgowego na poziomie szyjnym), zalecany jest transfer techniką przód/tył. Jedna osoba ustawia się z przodu i chwytą osobę ewakuowaną pod kolanami (obiema rękami) – il. 03-05, druga osoba ustawia się z tyłu, za plecami osoby ewakuowanej i chwytą ją za nadgarstki przekładając swoje ręce pod jej pachami – il. 06-07.

Na umówiony sygnał następuje podniesienie do góry i przeniesienie na ustawiony obok wózek ewakuacyjny.

Ważne! Zaleca się upewnienie (poprzez rozmowę i wywiad), czy osoba transferowana nie jest spastyczna tzn. czy nie występuje ryzyko mimowolnego kopnięcia osoby chwytającej pod kolana. Jeśli występuje ryzyko spastyki, zaleca się unieruchomienie nóg za pomocą pasa, lub zastosowanie mniej wygodnej techniki bok/bok gdzie osoby transferujące stoją po prawej i lewej stronie osoby ewakuowanej i transfer następuje do przodu lub do tyłu. W tym przypadku osoby transferujące powinny być bardzo podobnego wzrostu.

Wózek ewakuacyjny powinien posiadać funkcję usztywnienia głowy/odcinka szyjnego. Należy ją bezwzględnie zastosować w przypadku osób ze słabszą stabilizacją. Każdy dopuszczony do obrotu na terenie UE sprzęt ewakuacyjny powinien mieć certyfikat CE. Do sprzętu powinna być dołączona czytelna instrukcja obsługi. Koniecznie należy się z nią zapoznać, by wiedzieć, jakie kolejne kroki należy podjąć od momentu zdjęcia sprzętu ze ściany/wyjęcia z szafki, poprzez rozłożenie, przygotowanie do przyjęcia osoby ewakuowanej, aż do chwili pokonania korytarza, schodów i opuszczenia budynku.



05.

5. Indywidualny plan ewakuacji

W celu jak najdokładniejszego zdiagnozowania potrzeb osoby której należy udzielić pomocy w ewakuacji z budynku koniecznym jest przygotowanie personalnego planu ewakuacyjnego. Załączoną tabelę wypełnia osoba wymagająca asysty wraz ze swoim asystentem. Asystent jest zobowiązany do gruntownego sprawdzenia tras ewakuacji, oraz przeprowadzenia ćwiczeń wraz ze swoim podopiecznym.

Dane osobowe

Imię i nazwisko:		Adres budynku:	
Piętro:		Najczęstsza lokalizacja:	
Telefon:		Adres e-mail:	

Systemy alarmowe

	TAK	NIE	UWAGI:
Czy w budynku istnieje system powiadamiania:			
dźwiękowy			
z użyciem systemu pętli indukcyjnej			



	TAK	NIE	UWAGI:
światlny			
wibracyjny			
inny			
Czy jest on odpowiedni dla użytkownika?			
Czy użytkownik zna rodzaje systemów alarmowych i rozumie ich znaczenie?			

Wyjścia ewakuacyjne

	TAK	NIE	UWAGI:
Czy w budynku znajdują się wyjście ewakuacyjne z którego można samodzielnie skorzystać?			
Ile takich wyjść ma budynek?			
Gdzie one się znajdują?			
Gdzie znajdują się punkt zbiórki?			
Czy osoba z niepełnosprawnością może sama się do niego dostać?			
Czy droga ewakuacyjna jest wyraźnie oznaczona?			
dla osoby z niepełnosprawnością wzroku			
dla osoby z niepełnosprawnością słuchu			
dla osoby z niepełnosprawnością intelektualną			
dla osoby z niepełnosprawnością ruchową			
Jeżeli schody ewakuacyjne prowadzą bezpośrednio poza budynek to czy:			
są oznaczone kontrastowo?			
są oznaczone dotykowo?			
są oznaczone dźwiękowo?			
Czy występują zewnętrzne schody ewakuacyjne?			



Drogi ewakuacyjne

	TAK	NIE	UWAGI:
Czy ciągi komunikacyjne są zawsze wolne od przeszkód, w tym mebli i wyposażenia, aby każdy mógł bezpiecznie wyjść z budynku w sytuacji awaryjnej?			
Czy droga ewakuacyjna przebiega przez pomieszczenie/obszar który można zamknąć?			
Czy wszystkie drzwi wewnętrzne (poza drzwiami pożarowymi) otwierają się do wewnątrz, nie są zamykane na klucz i nie wymagają użycia znacznej siły do otwarcia?			
Czy drzwi są dobrze widoczne i prawidłowo oznaczone?			
Czy na drzwiach nie ma przedmiotów mogących zakrywać oznaczenia ewakuacyjne? (szczególnie dotykowe)			
Czy żaden przedmiot nie ogranicza drożności ciągu komunikacyjnego, jego szerokości i wysokości (szafki ścienne, wentylatory sufitowe)?			
Czy ciąg komunikacyjny ma co najmniej szerokości:			
120 cm – w przypadku rzadkiego ruchu dwukierunkowego 33, oraz z zastrzeżeniem, iż taka szerokość korytarza jest dopuszczalna tylko w przypadku kiedy stanowi drogę ewakuacyjną przeznaczoną do ewakuacji nie więcej niż 20 osób			



	TAK	NIE	UWAGI:
150 cm – w przypadku częstego ruchu dwukierunkowego			
180 cm – w przypadku stałego ruchu dwukierunkowego			
Czy ciąg komunikacyjny ma co najmniej 220 cm wysokości?			
Czy każdy użytkowy ciąg komunikacyjny jest także drogą ewakuacyjną?			
Czy droga ewakuacyjna prowadzi bezpośrednio poza budynek?			
Czy miejsce do którego prowadzi droga ewakuacyjna jest wystarczająco duże aby pomieścić wszystkich użytkowników budynku?			

Typ potrzebnej asysty

	TAK	NIE	UWAGI:
Jakiego typu asysty potrzebujesz?			
Czy Twój asystent potrzebuje specjalnego szkolenia (np szkolenie z transferowania osoby poruszającej na wózku)?			
Gdzie asystent spotyka się z osobą potrzebującą pomocy?			
W jaki sposób osoba potrzebująca pomocy powiadamia asystenta?			

Liczba potrzebnych asystentów

Ilustrasystentów potrzebujesz?	
--------------------------------	--



W jaki sposób skontaktujesz się
ze swoim/i asystentem/ami?

Lista asystentów

Imię i nazwisko	numer telefonu	e-mail

Zwierzęta asystujące

	TAK	NIE	UWAGI:
Czy posiadasz zwierzę asystujące?			
Czy omówiono z asystentami sposób postępowania ze zwierzęciem asystującym?			

6. Listy kontrolne dla asystentów

6.1. Asystent osoby z niepełnosprawnością intelektualną

1. Upewnij się, że nic nie zagraża Twojemu bezpieczeństwu.

2. Odszukaj osobę którą masz wspierać w ewakuacji, informuj o swoich działaniach osobę dowodzącą akcją ratowniczą.
3. Po odnalezieniu osoby wymagającej wsparcia, skomunikuj się z nią, ustalcie plan działania - w oparciu o IPP, i bieżącą sytuację.
4. Jeśli do wsparcia potrzebna są jeszcze inne osoby, skontaktuj się z nimi i włącz je w działania.
5. Jeśli wszystkie osoby wyznaczone do wsparcia pojawiły się zgodnie z planem, realizujcie założony scenariusz zgodny z IPP, bez angażowania dodatkowych osób jeśli nie jest to konieczne.
6. Osoba z niepełnosprawnością intelektualną może być zagubiona, nie znać bezpiecznej drogi ewakuacji.
7. Może potrzebować wsparcia w sprawnym opuszczeniu obiektu i wskazaniu bezpiecznej drogi ewakuacyjnej.
8. Ustal najdogodniejszą formę wsparcia (np. zaproponuj swój łokieć lub ramię) i kieruj się w stronę bezpiecznej drogi ewakuacyjnej.
9. Bądź w stałym kontakcie dotykowym i fonicznym, komunikuj co się dzieje.
10. Dbaj o jasne, uspokajające komunikaty.

6.2. Asystent osoby z niepełnosprawnością wzroku

1. Upewnij się, że nic nie zagraża Twojemu bezpieczeństwu.
2. Odszukaj osobę którą masz wspierać w ewakuacji, informuj o swoich działaniach osobę dowodzącą akcją ratowniczą.
3. Po odnalezieniu osoby wymagającej wsparcia, skomunikuj się z nią, ustalcie plan działania - w oparciu o IPP, i bieżącą sytuację.
4. Jeśli do wsparcia potrzebna są jeszcze inne osoby, skontaktuj się z nimi i włącz je w działania.

5. Osoba z niepełnosprawnością wzroku może potrzebować wsparcia w sprawnym opuszczeniu obiektu i wskazaniu bezpiecznej drogi ewakuacyjnej.
6. Ustal najdogodniejszą formę wsparcia (np. zaproponuj swój łokieć lub ramię) i kieruj się w stronę bezpiecznej drogi ewakuacyjnej.
7. Bądź w stałym kontakcie dotykowym i fonicznym, komunikuj co się dzieje.
8. Dbaj o jasne, uspokajające komunikaty.
9. Jeśli wszystkie osoby wyznaczone do wsparcia pojawiły się zgodnie z planem, realizujcie założony scenariusz zgodny z IPP, bez angażowania dodatkowych osób jeśli nie jest to konieczne.
10. Osoba z niepełnosprawnością wzroku może być zagubiona, nie znać bezpiecznej drogi ewakuacji.

6.3. Asystent osoby z niepełnosprawnością słuchu

1. Upewnij się, że nic nie zagraża Twojemu bezpieczeństwu.
2. Odszukaj osobę którą masz wspierać w ewakuacji, informuj o swoich działaniach osobę dowodzącą akcją ratowniczą.
3. Po odnalezieniu osoby wymagającej wsparcia, skomunikuj się z nią, ustalcie plan działania - w oparciu o IPP, i bieżącą sytuację.
4. Jeśli do wsparcia potrzebna są jeszcze inne osoby, skontaktuj się z nimi i włącz je w działania.
5. Jeśli wszystkie osoby wyznaczone do wsparcia pojawiły się zgodnie z planem, realizujcie założony scenariusz zgodny z IPP, bez angażowania dodatkowych osób jeśli nie jest to konieczne.
6. Osoba z niepełnosprawnością słuchu może być zagubiona, nie słyszeć alarmu/komunikatów o konieczności ewakuacji.
7. Może potrzebować wsparcia w sprawnym opuszczeniu obiektu i wskazaniu bezpiecznej drogi ewakuacyjnej.

7.4. Asystent osoby z niepełnosprawnością ruchu

1. Upewnij się, że nic nie zagraża Twojemu bezpieczeństwu.
2. Odszukaj osobę którą masz wspierać w ewakuacji, informuj o swoich działaniach osobę dowodzącą akcją ratowniczą.
3. Po odnalezieniu osoby wymagającej wsparcia, skomunikuj się z nią, ustalcie plan działania - w oparciu o IPP, i bieżącą sytuację.
4. Jeśli do wsparcia potrzebna są jeszcze inne osoby, skontaktuj się z nimi i włącz je w działania.
5. Jeśli wszystkie osoby wyznaczone do wsparcia pojawiły się zgodnie z planem, realizujcie założony scenariusz zgodny z IPP, bez angażowania dodatkowych osób jeśli nie jest to konieczne.
6. Odnalezienie wózka/krzesła/materaca ewakuacyjnego i realizacja transferu (z wózka na sprzęt ewakuacyjny), w miejscu nie blokującym innym osobom ciągu komunikacyjnego.
7. W zależności od IPP i bieżącej sytuacji - asysta w transferze może się odbywać albo wyłącznie poprzez asekurację, przytrzymanie, stabilizację sprzętu ewakuacyjnego, albo przez transfer przód/tył (zalecany), albo poprzez transfer bok/bok.
8. W przypadku gdy osoba ewakuowana nie wymaga przeniesienia, a wyłącznie asysty podczas przesiadania:
 - przygotuj do użytku wózek ewakuacyjny postępując zgodnie z instrukcją obsługi i wcześniejszymi szkoleniami,
 - ustaw wózek ewakuacyjny w sposób umożliwiający najdogodniejszą przesiadkę (zazwyczaj jest to ustawienie pod kątem około 45 stopni względem wózka z którego odbywa się transfer. Osoba przesiadająca się samodzielnie, w większości przypadków będzie w stanie określić najdogodniejszą pozycję transferu).

9. W przypadku gdy osoba ewakuowana wymaga przeniesienia:

- przygotuj do użytku wózek ewakuacyjny postępując zgodnie z instrukcją obsługi i wcześniejszymi szkoleniami,
- ustaw wózek ewakuacyjny równolegle do wózka z którego ma nastąpić transfer,
- komunikując się w obrębie wszystkich osób biorących udział w działaniach, jedna osoba asystująca ustawia się z przodu osoby transferowanej, druga z tyłu,
- osoba stojąca z przodu chwytą osobę ewakuowaną pod kolana,
- osoba stojąca z tyłu chwytą osobę ewakuowaną za nadgarstki, przekładając swoje ręce pod pachami osoby ewakuowanej,
- na umówiony sygnał, następuje uniesienie i transfer jednym, płynnym ruchem.

10. Upewnij się, że osoba ewakuowana zajęła właściwą pozycję na wózku ewakuacyjnym i jest bezpiecznie zapięta pasami (jeśli może zrobić to sama, pozwól jej na to).

11. Rozpocznijcie transfer zgodnie z kierunkiem ewakuacji.

12. Po dotarciu do schodów, osoba wyższa/silniejsza/ zajmuje pozycję z tyłu wózka, druga osoba asekuruje z przodu.

13. Ewakuacja powinna nastąpić zgodnie z instrukcją sprzętu ewakuacyjnego i wcześniejszymi szkoleniami.

14. Po dotarciu na poziom zero, należy opuścić obiekt i możliwie szybko umożliwić opuszczenie wózka ewakuacyjnego.

Dokumenty i publikacje referencyjne

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 620 i 1669),
2. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1313, 1592, 1669),
3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo Budowlane (Dz. U. z 2018 r. poz. 1202, z późn. zm.),
4. Ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz.U. 2004, nr 92, poz. 881),
5. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2019 poz. 1696),
6. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. 2015 r. poz. 1422 oraz z 2017 r. poz. 2285),
7. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 lipca 2009 r. w sprawie uzgadniania projektu budowlanego pod względem ochrony przeciwpożarowej (Dz. U. 2009, nr 119, poz. 998), - 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1229, z późn. zm.),
8. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. 2010, nr 109, poz. 719).

Spis ilustracji

01. Od lewej oznaczenia: AC012, AC013, AC055, AC054, AAE024 (wg normy PN-EN ISO-7010:2012)
02. Przykład oznaczenia ściennego „Zakaz używania windy w razie pożaru”



Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój



**Rzeczpospolita
Polska**



Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny



*Projekt **Studia muzyczne bez barier** współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego*

03.-05. Procedura transferu osoby z niepełnosprawnością ruchową na wózek / krzesło ewakuacyjne – materiały własne